

Posudek vedoucí na bakalářskou práci Kristýny Vackové

Název práce: Povídka Žlutá tapeta Charlotte Perkins Gilmanové z hlediska feministických literárních teorií

Posudek vedoucí vypracovala: Mgr. et Mgr. Tereza Jiroutová Kynčlová

Bakalářská práce Kristýny Vackové si vytyčuje za cíl na pozadí feministických literárních teorií rozebrat povídku Žlutá tapeta s pera americké autorky Charlotte Perkins Gilman. Povídka je v kontextu americké ženské literatury jakož i literární kritiky řazena mezi kanonická díla reflektující androcentrický systém, současně je s ohledem na datum svého vzniku považována za unikátní ve smyslu výstavby narativu, zvoleného jazyka, jakož i optiky, jejímž prostřednictvím spisovatelka buduje děj, jenž se vzpírá jednoznačné interpretaci.

Kolegyně Vacková téma zvolila s ohledem na své dočasné studium anglistiky-amerikanistiky na FFUK a absolvování genderově orientovaných kurzů na FHS. Volba byla nicméně pragmatická i z důvodu jejího odjezdu na výměnný program Erasmus do německé Kostnice během semestru, na jehož konci bylo třeba finalizovanou práci odevzdat. Konzultace tak vyjma prvních dvou kratších setkání probíhaly výlučně po emailu, diplomantka nicméně s takovou úpravou souhlasila. Jako vedoucí práce tak musím zmínit, že studentka v tomto směru neměla standardní podmínky. Geneze bakalářské práce tak nebyla hladkým procesem; na jedné straně kolegyně Vacková mohla využít bohatých knižních zdrojů v kostnické univerzitní knihovně (a na bibliografii je to znát), současně však nemohla konzultovat stávající české, především teoretické texty, jak ostatně sama poznamenává v úvodu práce, a současně čelila i technickým problémům. Jelikož se v samotném závěru ocitla v časovém presu, nebyla jsem jako vedoucí s to nahlédnout finální verzi práce před jejím vlastním odevzdáním. Navzdory jisté myšlenkové roztříštěnosti a některým formálním chybám, jež oboje popíši níže, mohu konstatovat, že Kristýna Vacková poctivě zapracovávala mé komentáře a výrazněji oproti průběžným draftům text zpřehlednila, tudíž splňuje požadavky kladené na kvalitu bakalářské práce.

Kristýna Vacková ve své práci dokládá, že si výborně osvojila schopnost rešerší a získávání materiálů, místy však nečte texty zcela kriticky. Jinými slovy, ačkoliv se studentka paradigmaticky ztotožňuje s konstruktivismem, v jehož rámci traktuje koncepty genderu, mateřství i šílenství, jejichž prizmatem nahlíží děj povídky, současně například k diskusi ženství a mateřství používá knihu Pinkoly Estés jež staví argumentaci na esencialistických pozicích. Toto však studentka již nereflektuje. Jak již bylo zmíněno, analyzovaná povídka skýtá řadu (místy i protichůdných) výkladů, z textu Kristýny Vackové však není vždy zcela patrné, v jakém jsou tyto vztahu vůči zvoleným konceptům a zda mohou být nějakým způsobem usouvztažněny. Současně by práci velmi slušelo, kdyby studentka v podobném duchu lépe propojila teoretickou analytickou část práce, respektive explicitně ozřejmila, kterak se některé z genderového hlediska obecně pojímané aspekty vztahují ke konkrétním momentům v povídce. Tak například není zcela patrné, kterak se pasáž o sexuální politice Kate Millet váže k mýtům a pohádkám pojednaným v následující podkapitole a už vůbec není zřejmé, jaký vztah zde studentka vidí s povídkou. Zároveň by se hodilo ozřejmit, kterak se pojem diskurzu váže k analýze povídky apod. Ačkoliv studentka mnohé z původních draftů opravila, logické řazení některých pasáží především v teoretické kapitole by si zaloužilo jasnější vysvětlení.

Třebaže tedy práce vykazuje některé epistemologické inkonzistence (otázka paradigmatu, problematika slučování různých feministických přístupů k sociální organizaci i genderovým rolím, apod.), současně přináší zajímavé analytické pohledy na povídku, jež jsou vhodně doloženy sekundární literaturou; zde stojí za zmínku téma konstrukce šílenství u žen pojednané na pozadí prací Foucaulta, Felmanové a Showalterové, či téma laktační psychózy/poporodní deprese jakožto projevu a/nebo důsledku sociálního tlaku vyvíjeného na matky, jakož i tematizování tzv. domestikace žen.

Formální zpracování textu vyhovuje bakalářské práci, nicméně je z něj patrný jistý spěch; řada překlepů by se jistě dala odstranit důslednější editací (například Foucaultovo

dílo Dějiny šílenství je zde přetitulováno na Definicí šílenství, str. 7). Jisté zaváhání spatřuji u bibliografických údajů (například Felman je v seznamu vedena dvakrát, z toho jednou pod křestním jménem Shoshana) a potom ve zpracování obsahu, v němž čísla jednotlivých kapitol neodpovídají způsobu, jimiž jsou pasáže řazeny v textu (viz např. „vymizení“ kapitoly 5 a obecně „přeskáčkovitě“ číslování v kapitole 4). Předpokládám, že tyto formální chyby jsou následkem postupného přeskupování textu před jeho finalizací.

Závěrem si dovoluji k obhajobě navrhnout k diskuzi téma intersekcionality, které autorka zmiňuje na straně 12: Jak by se daného konceptu dalo využít při analýze povídky? Projevuje se vedle genderu v povídce nějakým způsobem také rasová či třídní příslušnost?

Dále, diplomantka správně kontextualizuje podmínky pro vstup žen do literatury v anglo-americkém kontextu, v němž se Gilmanová pohybovala. Lze však o odrazování žen od psaní či jejich zastrašování hovořit například i v souvislosti s českou literaturou?

S ohledem na výše řečené **práci doporučuji k obhajobě** a navrhuji hodnocení **„lepší dobře“**.

Mgr. et Mgr. Tereza Jiroutová Kynčlová

V Praze dne 25. srpna 2013